

RS AU § 11 Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland

Ärendenummer: RS 2024/2491

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.
-

Sammanfattning

Trafikverket har lett arbetet med att ta fram åtgärdsvalsstudien (ÅVS) *Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland*. Syftet med ÅVS:en är att studera tillgängligheten till och från noder samt tillgängligheten och funktionen i noderna, utifrån kontexten en långsiktigt hållbar tillgänglighet till och från Gotland. Studien hanterar både persontransporter och godstransporter och utgår utifrån ett ”hela-resan perspektiv”.

Region Gotland ges härmed möjlighet att lämna synpunkter på rapporten. Region Gotlands yttrande kommer att bifogas i sin helhet som en bilaga till ÅVS-rapporten och kommer att fungera som ett medskick till den fortsatta processen efter avslutad åtgärdsvalsstudie, om hur framtagna åtgärder ska hanteras framgent av ansvarig och delaktig part.

Arbetet med åtgärdsvalsstudien har i huvudsak bedrivits under år 2024. Ingående intressenter har förutom Trafikverket och Region Gotland (avdelningen för regional utveckling och hamnavdelningen) varit exempelvis Region Kalmar län, Region Stockholm, Stockholms hamnar och Smålands hamnar.

I utredningen identifieras både mer övergripande brister, så som bristande långsiktighet och höga biljettpriser inom färjetrafiken, och mer fysiska brister, så som exempelvis trängsel i hamnar och brist på uppställningsytor. Åtgärdsförslagen redovisas i sex tematiska paket: Paket Övergripande, Paket Överfart, Paket Stråk, Paket Gotland, Paket Nynäshamn och Paket Oskarshamn. Merparten av de rekommenderade åtgärderna hanterar ytterligare utredningar, dialoger och organisatoriska frågor som i sig själv inte löser alla bakomliggande problem och behov.

Åtgärderna i ÅVS:en har paketerats och fördelats till ansvariga aktörer baserat på respektive parts nytta och mandat. Varje part får ta ansvar för att planera, prioritera, finansiera och genomföra de rekommenderade åtgärderna inom den egna verksamheten, efter beslut om fortsatt hantering. Trafikverket tar initiativ till framtagande av skriftligt beslut om fortsatt hantering i samverkan mellan berörda aktörer efter avslutad ÅVS, baserat på den rekommenderade inriktningen och de rekommenderade åtgärderna. I beslutet om fortsatt

hantering ska det klargöras hur respektive part avser att prioritera, planera, finansiera och genomföra åtgärderna.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har deltagit i arbetet med föreliggande åtgärdsvalsstudie i mer än ett år och lämnat flera inspel till processen. Regionstyrelseförvaltningen har i sina inspel utgått ifrån visionen om en långsiktig hållbar tillgänglighet till och från Gotland och Regions Gotlands tolkning av det. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är kärnan i hela uppdraget, som ibland skuggats över av en bredare avgränsning än vad som hade varit önskvärt. Exempelvis har Klintehamns hamn inrymts i avgränsningen trots att den inte har koppling till den upphandlade trafiken. Inledningsvis var exempelvis även Norviks hamn med i avgränsningen.

Regionstyrelseförvaltningens ingång i arbetet har varit målbilden om långsiktiga grundförutsättningar för den upphandlade färjetrafiken, ökad hållbarhet och förbättrad tillgänglighet. Till tillgänglighet hör såväl att det ska vara prissatt på en nivå så att man kan resa och frakta gods, som att resan ska gå smidigt, snabbt och med frekventa avgångar. Eftersom färjeöverfarten delvis avgränsats bort har ibland känslan varit att utredningen inte riktigt når pudelns kärna.

Regionstyrelseförvaltningen hade önskat en ÅVS som innehållit strategier och åtgärder för ökad tillgänglighet, bättre priser och bättre miljöprestanda i överfarterna, och hur långsiktighet kan säkerställas i upphandlingen avseende vissa grundförutsättningar, exempelvis fastlandshamnar. Föreliggande ÅVS har ett större fokus på nod och stråk, vilket givetvis också är viktigt för att resan ska fungera väl.

Många av åtgärderna innebär att saker ska utredas vidare. Delar av förslagen till nya utredningar borde, bedömer regionstyrelseförvaltningen, ha tagits om hand redan inom ramen för denna åtgärdsvalsstudie.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bilaga 2 och 3, scenarioanalys sjöfart och luftfart är klart läsvärda och intressanta underlag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att förslaget till yttrande ska kompletteras med bl.a. regionens förväntningar på det fortsatta arbetet och frågan om prissättning i förhållande till det regionala utvecklingsansvaret och social hållbarhet.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Trafikverket Åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till & från Gotland, inkom 2024-12-20

Inklusive följande bilagor:

Bilaga 1 – Avgränsade noder

Bilaga 2 – Scenarioanalys Sjöfart

Bilaga 3 – Scenarioanalys luftfart

Bilaga 4 – Nulägesbeskrivning

Bilaga 5 – Brister, problem och behov från workshop 1

Bilaga 6 – Åtgärdslista, Excel

Bilaga 7 – Måluppfyllelse

Bilaga 8 – Samlad effektbedömning (SEB)

Förslag till remissyttrande. Åtgärdsvalsstudie långsiktig tillgänglighet till och från Gotland

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17